

MEDAL IM. EUGENIUSZA KWIATKOWSKIEGO DLA GDYŃSKIEGO ODDZIAŁU ZKP

W dniu Święta Gdyni, 10 lutego 1997 roku, podczas uroczystej Sesji Rady Miasta kończącej całoroczne obchody jubileuszu 70-lecia nadania Gdyni praw miejskich, Gdyniński Oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego - na wniosek Klubu Radnych Unii Wolności - uhonorowany został przez Radę Miasta **Medalem im. Eugeniusza Kwiatkowskiego** - "Za Wybitne Zasługi dla Gdyni". W uzasadnieniu przyznania gdyńskiego Zrzeszeniu tego wysokiego miejskiego wyróżnienia przywołane zostały w dziedzinie kultywowania tradycji, szerzenia kultury kaszubsko-pomorskiej i budzenia zamięłowania do niej. Aktu wręczenia Medalu dokonał Przewodniczący Radu Miasta - Pan Wojciech Szczurek na ręce Prezesa Gdyńskiego Oddziału ZKP - Pana Pawła Ślezińskiego. W treściowych słowach Pan Śleziński podziękował Wysokiej Radzie za fak zaszczytne odznaczenie. (Treść tego wystąpienia znajduje się obok).

Jednocześnie, na tej samej uroczystości, Medalem im. Eugeniusza Kwiatkowskiego wyróżniono również III Liceum Ogólnokształcące im. Marynarki Wojennej RP oraz Panią dr med. Janinę Niwińską-Płocką.

W poprzednich latach Medal ten otrzymali: w 1994 -Port Handlowy Gdynia, Szpital Miejski im. J. Brudzińskiego, Społeczny Komitet Budowy Pomników Ofiar Grudnia 1970, w 1995 roku - Wyższa Szkoła Morska, Marynarka Wojenna Rzeczypospolitej Polskiej, a w 1996 roku - Pan mgr farm. Jerzy Biliński, Morski Instytut Rybacki i Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej.

Zaznaczyć należy, że Medal im. Eugeniusza Kwiatkowskiego jest wyrazem szczególnego wyróżnienia i uznania. Nadawany jest przez Radę Miasta za wybitne zasługi dla rozwoju miasta i portu Gdyni oraz za sławienie jej imienia w kraju i świecie.

Eugeniusz Stanek

LAUDACJA POPRZEDZAJĄCA WRĘCZENIE MEDALU

Na Walnym Zjeździe działaczy kaszubskich w Gdańsku dnia 2 grudnia 1956 roku powołano do życia Zrzeszenie Kaszubskie. Zarząd główny Zrzeszenia podjął uchwałę o powstawaniu komitetów organizacyjnych oddziałów Zrzeszenia.

12 grudnia 1956 r. odbyło się zebranie organizacyjne gdyńskich działaczy kaszubskich, na którym powołano Oddział Zrzeszenia Kaszubskiego w Gdyni i wybrano Zarząd Oddziału. Odtąd Gdyński Oddział Zrzeszenia Kaszubskiego, przekształcony w 1964 roku w Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie dzielił dole i niedole całego Zrzeszenia, współuczestnicząc w osiąganiu statutowych celów:

- szerzenia znajomości kultury kaszubsko-pomorskiej i tworzenia zamięłowania do niej,

- kształtowania poczucia dumy z wkładu Pomorza i Kaszub w skarbnięc ogólnonarodową,

-pobudzenia szerokiej inicjatywy dla wszechstronnego rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego Pomorza.

Po 1956 roku Gdyński Oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, jak i całe Zrzeszenie, poddawano coraz ściślejszej kontroli partyjno-administracyjnej prowadzącej aż do narzucania prezesów i członków Zarządów. Ówczesna "polityka kulturalna" doprowadziła niemalże do zaniku działalności Zrzeszenia.

W 1980 roku liczba członków Oddziału Gdyńskiego spadła do kilkunastu osób. Wtedy jednak, na fali przemian posierpniowych, dzięki inicjatywie ks. prałata Hilarego Jastaka i entuzjastomw grona osób, głównie spośród gdyńskich stoczniovców-Kaszubów, nastąpiło odrodzenie działalności Oddziału, którego nie zdołał zahamować nawet stan wojenny. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie nie przystąpiło do PRON-u, co należy przypisać w znacznej mierze determinacji Gdyńskiego Oddziału Zrzeszenia.

Obecnie Gdyński Oddział Zrzeszenia liczy 150 aktywnie działających członków.

Nie sposób wymienić wszystkich inicjatyw i przedsięwzięć, które dla dobra gdyńskiej społeczności podjęli członkowie Zrzeszenia.

Krzewieniu lokalnego patriotyzmu służy szczególnie działalność klubowa pielęgnująca kaszubskie tradycje kulturalne, sztukę ludową - hafciarstwo, obrzędy, śpiew chórny i taniec; także organizowanie zabaw i choinek dla dzieci, Dni

PODZIĘKOWANIE PREZESA GDYŃSKIEGO ODDZIAŁU ZKP PAWŁA ŚLEZIŃSKIEGO

PANIE PRZEWODNICZĄCY, WYSOKA RADO,
SZANOWNI ZEBRANI,

W imieniu gdyńskiego oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego wyrażam serdeczne podziękowanie za wyróżnienie Medalem im. Eugeniusza Kwiatkowskiego - "Za Wybitne Zasługi dla Gdyni", jakim dzisiaj Wysoka Rada uhonorowała nasz Oddział.

Tak zaszczytne wyróżnienie zobowiązuje nas do dalszej wyteżonej pracy na rzecz naszego ukochanego Miasta, społeczności gdyńskiej i regionu kaszubskiego.

Nasze osiągnięcia, za które otrzymaliśmy Medal, były możliwe nie tylko dzięki zaangażowaniu gdyńskich zrzeszeniowców ale również dzięki dużej życzliwości, wsparciu i pomocy władz Miasta. W wyniku tego mogliśmy osiągnąć to, co dla nas najistotniejsze i być może dla Gdyni. Mam tu na myśli pielegnowanie dorobku kultury kaszubskiej oraz upamiętniania naszej chlubnej przeszłości.

Mam nadzieję, że dzięki dalszej przychylniej atmosferze, jaka otacza działalność Zrzeszenia, będziemy mogli kontynuować i rozwijać naszą aktywność na niwie kaszubskiej. Jednym z pierwszych zadań powinna być realizacja budowy pomnika Antoniego Abrahama na Placu Kaszubskim.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie nawiązuje do tych wszystkich postępowych wartości, które nierozdzielnie związane są z dziejami narodu polskiego. Poeta kaszubski Jan

LAUDACJA

Śledzia, odczytów i wieczornic. Niezmiernie ważne jest pielęgnowanie języka kaszubskiego. Integrycyjna rola licznych mszy świętych odprawianych w języku kaszubskim oraz zaangażowanie miejscowego duchowieństwa w działalność Zrzeszenia są godne szczególnego podkreślenia.

Gdyński Oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego dba o ocalenie od zapomnienia chlubnej przeszłości oraz wybitnych i zasłużonych dla Polski, Pomorza i Kaszub postaci. Staraniom Zrzeszenia należy przypisać wykonanie nagrobka Antoniego Abrahama i wmurowanie tablicy pamiątkowej Jana Radtkego. (Konkurs na pomnik Antoniego Abrahama doprowadzi wkrótce do godnego uczczenia pamięci wielkiego syna Ziemi Kaszubskiej). ■

Referat dr. Aleksandra Klempa pt. "KASZUBSZCZYNA W GDYNI W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM" wygłoszony w czasie uroczystej Sesji Rady Miasta Gdyni w dniu 10 lutego 1997 roku

Wybitny polski językoznawca Stefan Ramułt na swej mapie etnograficznej kaszub wyraźnie zaznaczył, że pod koniec XIX wieku na terenie większości wsi - dzisiaj dzielnic miasta Gdyni, m. in. Chyloni, Oksywia i Gdyni - mieszkała niemal w 100% autochtoniczna ludność Kaszubska. Kaszubi - Pomorzanie, choć z pewnymi stratami, przetrwali więc okres wzmrożonej germanizacji w okresie pruskiego Zaboru. Przed utratą rodzimej tożsamości bronili się tworzeniem kółek rolniczych, Czytelni ludowych i stowarzyszeń śpiewaczych. najważniejszą rolę w utrzymaniu polskości i związków Kaszub z innymi regionami podzielonej Rzeczypospolitej odegrał Kościół katolicki.

Duży udział w przygotowaniu społeczeństwa kaszubsko-pomorskiego do powrotu Rzeczypospolitej Polskiej nad Bałtyk w lutym 1920 roku miała rodzima inteligencja, cm. ni. Aleksander Makowski i Jan Tamowski.

Jeden z bliskich współpracowników A. Makowskiego - Jan Radtke, nie czekając na ostateczne rozstrzygnięcie traktatowe w listopadzie 1918 r. usunął z Gdyni niemieckiego wójta. Z inspiracji Kaszub język polski stał się w Gdyni językiem urzędowym, a na budynku Wójtostwa J. Radtke wywiesił polską flagę. 1 grudnia 1918, w czasie wiecu, mieszkańcy Gdyni podkreślili: "Czujemy się Polakami, tak samo jak Polacy w Poznańskim, Warszawskim, Krakowskim. Domagamy się przyłączenia do Polski, od której zostaliśmy gwałtem oderwani".

13 lutego 1920 r. wkroczyły do Gdyni oddziały z Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich, wówczas J. Radtke (od kilku miesięcy pierwszy polski Wójt Gdyni) przyjął od Niemców całą dokumentację i otworzył biuro przy Placu Kaszubskim. W skład Rady gminy, aż do kwietnia 1926 r., wchodził niemal sami Kaszubi.

Najwięcej Kaszubska Rada gminy uczyniła dla uzyskania przez Gdynię praw miejskich, wykorzystując fakt, iż we wrześniu 1922 r. sejm przyjął ustawę o budowie portu morskiego w Gdyni. Radtke 20 września 1925 r. przeformował przyjęcie przez gminę ordynacji miejskiej, a 10 listopada 1925 r. gdyńscy Kaszubi - pomimo oporu urzędników wejherowskich - doprowadzili do przyjęcia Gdyni do Związku Gospodarczego Miast Pomorskich.

Pierwszym burmistrzem od 19 lutego 1926 r. miasta Gdyni był również Kaszuba - Augustyn Krause, który jednak po dwóch latach został zawieszony, a następnie odwołany ze swej funkcji. Usunięcie Krausego, a następnie wprowadzenie w mieście komisarycznych rządów, spowodowało, że po 1930 roku większość Kaszubów przeszła do opozycji antyrządowej.

Gdynia w okresie dynamicznej rozbudowy portu i miasta była miejscem masowego napływu robotników, urzędników, ludzi wolnych zawodów i barwnych awanturników z całej Rzeczypospolitej. Ludność Kaszubska, dominująca jeszcze na początku lat dwudziestych, w następnym dziesięcioleciu starowała już mniejszość, choć nadal zwarcie zamieszkiwała w Chyloni, Cisowej, Pogórze i Oksywiu. Autochtoni nie należeli do najbardziej ubogich mieszkańców miasta, gdyż wielu Kaszubów utrzymywało się z rybaczenia, handlu, prowadzenia restauracji, posiadało własne kamienice, place i grunty ome. Byli jednak nieobecni w wolnych zawodach i warstwie urzędniczej. Rodziło to u Kaszubów poczucie krzywdy i odsuwania na margines życia społecznego.

Pomimo, iż w latach 30-tych zniechęcenie do pracy publicznej ogarnęło również Kaszubów aktywnych w okresie wcześniejszym, problematyka pomorsko-kaszubska była żywa w życiu społeczno-kulturalnym Gdyni.

Zainteresowanie, a nawet fascynację kaszubszczyzną obserwujemy zwłaszcza w czasopiśmiennictwie gdyńskim... Najwięcej uwagi problematyce kaszubskiej na codzień poświęcał "Dziennik Gdyński", który w 1930 roku wydawał specjalny dodatek w języku kaszubskim "Checz Kaszebsko". Z kolei "Gazeta Gdyńska" posiadała ilustrowany dodatek "Rodzina Kaszubska. Natomiast w dodatku do "Kurier Bałtyckiego" - "Tydzień Literacki" ukazywało się wiele utworów w zakresie literatury kaszubskiej. W Gdyni ukazywało się też w 1933 roku pismo radykalnych działaczy kaszubskich "Zrzesz Kaszebsko" i w tym samym czasie czasopismo "Gryf" głoszące regionalizm kaszubsko-pomorski w aspekcie historycznym i kulturalnym. Problematyce regionalnej poświęcone były również dwutygodnik "Opowieści Morskich Fal" oraz drukująca pisarzy kaszubskich "Latarnia Morska".

W 1933 roku przeniosła się do Gdyni prywatna Pomorska Szkoła Sztuk Pięknych.. Do zakresu nauczania szkoły włączona była sztuka użytkowa oparta na motywach

PODZIĘKOWANIE

Trepczyk wyraził to słowami:

*Pomorza Czarny Gryf i polski Orzeł Biały,
Wśród Kępna złotych niw przysięgą się związały,
Ze odtąd razem już od morza po Karpaty,
Wśród złotych naszych wzgórz odbywać będą czaty
Tam Mestwin, Książę nasz, Pomorze z Polską brata
Tam Matko, przykład nasz
i dziś i po wsze lata.*

"Teraz czas płynie w Gdyni szybciej", mówi Pani Prezydent Franciszka Cegielska. Na zakończenie jeszcze powiem: "co kaszubskie to polskie, a co polskie to kaszubskie".
Dziękuję za uwagę. ■

40 lat KASZĘBSCZI JEDNOTĚ 1956 - 1996

Gdēniō 19 IV 1997

Rada Nordowĕch Partów
Kaszĕbskō - Pomorscĕgō

Zrzeszeniĕgō
z leżnotĕ

40 lat Kaszĕbsczi Jednotĕ
serdeczno rōczi na ũroczeniã
do Gdēni bĕ sviãtowan
Kaszĕbscĕ wespōldzĕjaniĕ

PROGRAM OBCHODÓW 40-LECIA ZRZESZENIA W DNIU 19 KWIEŃNIA

15.00 - Msza Świĕta w intencji Zrzeszenia w Kościele OO Redemptorystów (ul. Portowa 2).

16.00 - Sformowanie pochodu i przemarszu do budynku YMCA przy ul. Derdowskiego.

16.30 - Odsłoniĕcie i poświĕcenie tablicy na budynku YMCA, upamiĕtniającej powołanie w nim w dniu 28 października 1996 roku Zrzeszenia Kaszubskiego.

17.00 - Sformowanie pochodu i przemarsz ulicami: Świĕtojańska, I Armii Wojska Polskiego i Bema do Teatru Miejskiego.

17.30 - Część oficjalna i artystyczna w Teatrze Miejskim.

18.30 - Poczęstunek i wystĕpy artystyczne w foyer Teatru Miejskiego.

19.30 - Zakończenie ũroczystości.

Referat dr. Aleksandra Klempa

wzornictwa kaszubskiego. Z okazji 15-lecia Szkoły, w 1937 roku Profesor Szczepkowski - założyciel szkoły zorganizował z wielkim rozmachem wystawę jubileuszową, prezentując 447 prac swych uczniów. Ukazano wówczas pejzaże morskie, gdyńskie i kaszubskie, sceny rodzajowe z życia Kaszub oraz portrety rybaków, inteligencji kaszubsko-pomorskiej. Niestety, niemal wszystkie eksponaty z wystawy uległy zagładzie w 1939 roku.

W krótkim wystąpieniu nie sposób wymienić wszystkich przedwojennych inicjatyw obywatelskich dostrzegających potrzeby i aspiracje ludności kaszubskiej. Trzeba jednak wspomnieć o inicjatywie powołania Uniwersytetu Bałtyckiego, który m. in. kształcił młodzię kaszubską. W planie było też założenie w Gdyni Muzeum Kaszubskiego i Centrum Kultury Kaszubskiej. Z kolei Gdyńskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk zamierzało wydawać literaturę kaszubską.

W Gdyni odbywały się cyklicznie, transmitowane przez radio warszawskie, zjazdy kół śpiewaczych z okręgu kaszubskiego, dożynki kaszubskie z udziałem wojewody i biskupa Okoniewskiego, imprezy z okazji rocznicy układu kępińskiego oraz liczne prelekcje o tematyce kaszubsko-pomorskiej.

W okresie powojennym, dogodne warunki do kultywowania i propagowania kultury regionalnej, zainstrowały dopiero po październikowej odwilży. Zwłaszcza przełomowe znaczenie miało powołanie do życia 28 października 1956 r. w Młodzieżowym Domu Kultury w Gdyni nowej organizacji, Zrzeszenia Kaszubskiego - dziś Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, którego głównym celem było budzenie szerokiej inicjatywy społecznej dla wszechstronnego rozwoju Kaszub i Pomorza.

Jednym z pierwszych oddziałów terenowych był powołany w 1957 r. oddział ZK w Gdyni, który znowu o 40 latach - jako ZKP - należy do najaktywniejszych w społeczności zrzeszonej.

10 rocznica wizyty w Gdyni Jana Pawła II

Ważną datą w historii naszego Miasta jest dzień 11 czerwca 1987 r., w którym Gdynia przyjmowała Dostojnego Gościa w osobie papieża Jana Pawła II. Wielu z nas nosi głęboko w sercu przeżycia i emocje, które towarzyszyły temu niezwykłemu wydarzeniu. Nasze Miasto przybrało na ten dzień odświętną szatę. Skwer Kościuszki zamienił się we wspaniałą świątynię, w której Głównym Celebransem był Papież, a uczestnikami ogromne rzesze ludzi. Byli to głównie Kaszubi i Pomorzacy związani z morzem i żyjący z pracy na morzu.

Do nich też Ojciec Święty głównie zaadresował swoją homilię. Mówił między innymi o tym, że morze uczy pokory, domaga się solidarnej współpracy, jest powodem rozłąki i samotności wielu polskich rodzin, a także pochłania każdego roku wiele ofiar. Jan Paweł II zwrócił się także do Kaszubów, podkreślając ich wierność Bogu i Kościołowi. Wymienił osoby i organizacje znane na Kaszubach, a także zostawił nam fundamentalne przesłanie, które wciąż powtarzamy i zachowujemy w naszych sercach. Brzmi ono: *"Drodzy Bracia i Siostry Kaszubi! Strzeżcie tych wartości i tego dziedzictwa, które stanowi Waszej tożsamości."*

Trzeba nam nieustannie odczytywać i przypominać sobie te wspaniałe słowa nauki papieskiej, gdyż są one inspirujące i twórcze, a nade wszystko dowartościowujące to, czym i z czego żyjemy. Możemy być dumni, że było nam dane przeżyć tak wspaniałą dzień nie mający precedensu w historii Gdyni.

W pierwszą rocznicę pobytu w Gdyni Jana Pawła II, już w niepodległej Polsce, społeczeństwo naszego Miasta upamiętniło to historyczne wydarzenie oraz miejsce, w którym stał ołtarz i z którego przemawiał do nas ten Wielki Polak. Przemawiał napawając nas otuchą na przetrwanie owych ciężkich komunistycznych czasów oraz nadzieje na wolność, która niebawem miała nastąpić. Z inicjatywy trzech gdyńskich organizacji - Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, Klubu Inteligencji Katolickiej i Komitetu Obywatelskiego, "Solidarności" oraz dzięki ofiarności mieszkańców Gdyni, w Alei Zjednoczenia w dniu 11 marca 1992 roku stanął pomnik, którego podstawą jest kamień wydobyty z dna Bałtyku i ofiarowany przez Morski Instytut Rybacki. Do tego postumentu została przytwierdzona tablica pamiątkowa, która przypomina, że w tym miejscu spotkał się z ludźmi morza i Pomorza papież Jan Paweł II.

W dziesiątą rocznicę wizyty Jana Pawła II w Gdyni, 11 czerwca br., Gdyński Oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego przygotowuje uroczystość upamiętniającą ten dzień. W tym dniu, przy tablicy pamiątkowej będziemy się modlić za Papieża i za wolną Polskę.

Teresa Hoppe

"NAJPIERW CZŁOWIEK"

"KONWENCJA GDYŃSKA"

ma już 3 lata

Dnia 1 lutego 1997 roku minęła trzecia rocznica powołania Konwencji Gdyńskiej przez grupę radnych niezależnych kadencji 1990/94. Zadaniem Konwencji było zorganizowanie zespołu ludzi kompetentnych, mogących i chcących samodzielnie przystąpić do wyborów samorządowych kadencji 1994/98. Akcja ta zakończyła się pełnym sukcesem wyborczym. Konwencja Gdyńska wystawiła własne listy we wszystkich 6 okręgach wyborczych, udzielając swego poparcia 45 osobom. Hasłem wyborczym Konwencji było wyzwanie "najpierw człowiek", które pozostało dla niej najważniejszym celem działania. W efekcie wyborów Konwencja Gdyńska zdobyła 7 mandatów radnych na 50 miejsc w Radzie Miasta Gdyni (14%).

Aktualnie w Klubie Radnych Konwencji Gdyńskiej jest 9 radnych (18%), ponieważ w trakcie trwania obecnej kadencji dołączyło do niego dwóch innych radnych. Niezależnie od powyższego, Konwencja Gdyńska desygnowała do pracy w różnych Komisjach Rady Miasta Gdyni kilkanaście innych osób spoza Rady.

Konwencja Gdyńska współzrządzi Gdynią w koalicji z "Samorządnością" - Unią Wolności. W Zarządzie Miasta Konwencja ma jednego wiceprezydenta i jednego członka zarządu, a ponadto jednego wiceprzewodniczącego Rady Miasta, dwóch przewodniczących Komisji Rady Miasta. Pięciu spośród Radnych Konwencji Gdyńskiej jest członkami Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego z Oddziału Gdynia.

Przewodniczącym Konwencji Gdyńskiej i rzecznikiem Klubu Radnych Konwencji Gdyńskiej jest inż. Henryk Majkowski, wiceprezydent miasta Gdyni i członek zarządu Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego Oddział Gdynia. Aktualnie w skład Konwencji Gdyńskiej wchodzi: Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Gdyni, Cech Rzemiosł Różnych w Gdyni, Gdyński Komitet Obywatelski "Solidarność", Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, Zrzeszenie Właścicieli Nieruchomości i Zarządców Domów, Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe (ZChN), Niezależny Samorządowy Związek Rolników Indywidualnych "Solidarność" (NSZZ RI "S"), Fundacja "Więź" oraz osoby niezrzeszone. Siedzibą Konwencji Gdyńskiej jest budynek Cechu Rzemiosł Różnych w Gdyni przy ul. 10- Lutego, dzięki stałej uprzejmości jego gospodarza.

M.M.

GDYNIA W FOTOGRAFII JANA NETZLA

Od 31 stycznia do 5 marca br. w siedzibie Towarzystwa Miłośników Gdyni oglądać było można wystawę noszącą tytuł "Gdynia, architektura i krajobraz w fotografii Jana Netzla". Na wystawie eksponowane były prace wykonane (za wyjątkiem dwóch) w roku jubileuszowych obchodów 70-lecia miasta. Pokazują one piękno i uroki architektury miasta oraz wymowę i nastrój jej krajobrazu. Przedstawia obraz Gdyni będący efektem bardzo osobistego postrzegania i szczególnej wrażliwości autora.

Mgr inż. arch. Jan Netzel - członek gdyńskiego oddziału ZKP, jest absolwentem Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Gdyni i Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej, budowniczym statków w Stoczni Gdynia S. A. Fotografia jest jego pasją od lat studenckich; był nagradzany w wielu konkursach i wystawach. Jest także bardzo aktywny w działalności publicznej jako członek SARP i prezes koła w Gdyni, wiceprezes Komitetu Budowy Pomników Ofiar Grudnia oraz współautor pomnika w Alei Marszałka Piłsudskiego, a także jako członek Komitetu Budowy Pomnika Antoniego Abrahama w Gdyni. Za tę działalność w 1996 roku, na wniosek Konwencji Gdyńskiej, wyróżniony został przez władze Miasta "Medalem 70-lecia Gdyni".

E.S.

65 LAT CHÓRU MĘSKIEGO "DZWON KASZUBSKI"

W 1930 roku włączono Chylonię do Gdyni, a w dniu 18 listopada 1931 roku w gospodzie p. Antoniego Troki "WYGODA" przy ulicy Chylońskiej 25, zebrało się 12 amatorów śpiewu. Byli nimi: Józef Brauer, Marian Wolff, Seweryn Jęsiak, Stafan Zurek, Robert Cichocki, Maksymilian Gorlicki, Franciszek Orzeł, Jan Orzeł, Mieczysław Szymkowiak, Walerian Kozłowski, Adam Kapuściński, Leon Drażkiewicz, którzy utworzyli chór męski pod nazwą "Hejnał", zamienioną 10 stycznia 1932 roku na "Dzwon Kaszubski".

18 listopada 1996 roku Chór Męski "Dzwon Kaszubski" obchodził swoje 65-lecie. Jedyną przerwą w jego działalności był okres II Wojny Światowej. Chór ten jest z pewnością najstarszą samodzielną organizacją społeczną i jednocześnie najbardziej zasłużoną w Gdyni i dla Gdynian, a szczególnie dla Chylonian.

W okresie 65 lat prezesami "Dzwonu Kaszubskiego" byli: Józef Brauer, Walerian Kozłowski, Julian Brzeziński, Wojciech Dobke, Antoni Michalski, Franciszek Piotrowski, Janusz Kabaciński, Adolf Stański, Bogdan Łoński, Stanisław Okrój, Jerzy Bartelke, Henryk Wojciechowski, Zbigniew Kłaga.

Na przestrzeni tych 65 lat "Dzwon Kaszubski" śpiewał pod 12 dyrygentami. Od 1961 roku, tj. od 35 lat, dyrygentem chóru jest inż. Zbigniew Stajszczyk, członek chóru od 1947 roku. Ten wybitny muzyk jest wielce zasłużonym Gdynianinem w dziedzinie propagowania śpiewu patriotycznego, kościelnego i kaszubskiego.

Chór Męski "Dzwon Kaszubski" jest podporą wszystkich imprez, uroczystości i mszy świętych organizowanych przez nasz oddział i sąsiednie oddziały Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.

W 1994 roku Chór Męski "Dzwon Kaszubski" wyróżniony został przez Oddział Gdyński Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego Medalem im. Antoniego Abrahama - "Srebrna Tabakiera Abrahama", a w 1996 roku przez Władze Miasta Gdyni - Medalem 70-lecia Gdyni.

Zbigniew Kłaga

KOMUNIKATY

MEDALE 70-LECIA GDYNI DLA 16 CZŁONKÓW GDYŃSKIEGO KARNA

W poprzednim numerze "Gdńskiej Klęki" informowaliśmy o uhonorowaniu, w czasie obchodów 40-lecia Zrzeszenia Kaszubskiego w Gdyni w dniu 12 grudnia 1996 roku, 7 członków naszego Oddziału. Wówczas z rąk Pani Prezydent Franciszki Cegielskiej i Pana Wiceprezydenta Henryka Majkowskiego Medale otrzymali: Henryk Łukowicz, Aleksander Klemp, Jerzy Abraham, Jerzy Lewandowski, Gerard Hoppe, Roman Klebba i Władysław Pranga. W uzupełnieniu tej informacji podajemy, że już wcześniej - bo 23 czerwca 1996 roku w Teatrze Miejskim, podczas uroczystości wręczenia Miastu Gdynia (z okazji jubileuszu 70-lecia uzyskania praw miejskich) Medalu im. Antoniego Abrahama - "Srebrna Tabakiera Abrahama" - pamiątkowe Medale 70-lecia - z rąk wyżej wymienionego przedstawiciela władzy Miasta - otrzymało 9 następnych gdyńskich zrzeszeńców: Eugeniusz Stanek, Paweł Śleziński, Stefania Lemańska, Jan Netzel, Stanisław Tempki, Jan Grubba, Jerzy Szulst, Teresa Hoppe i Aleksander Trzebiatowski.

NOWE KSIĄŻKI

W ostatnich miesiącach ukazały się na rynku księgarskim cztery nowe książki, którymi pragniemy Państwa zainteresować. Są to:

"Nie dali się złamać" - autorstwa Bolduana. Książka ta - jak podano na czwartej stronie jej okładki - ... "jest publicystycznym spojrzeniem na wybrane zagadnienia ruchu Kaszubsko-Pomorskiego w latach 1939-1945." Wydała ją Oficyna Czac.

"Kaszubi i ich dzieje" - autorstwa prof. Gerarda Labudy, historyka. Treść książki wyraża sam tytuł. Stanowi ją zbiór artykułów autora o Kaszubach, istocie Kaszubszczyzny i kwestii kaszubskiej. Jej wydawcą jest Oficyna Czac.

"Wychowawca pokoleń" - autorstwa ks. Józefa Szarkowskiego. Są to wspomnienia o Gdyni, jej mieszkańcach i gościach, napisana przez wieloletniego katechetę gdyńskich szkół średnich i Szkoły Morskiej, Kapelana Związku Harcerstwa Polskiego, kronikarza i współtwórcy dziejów naszego Miasta, prawie 70 lat w nim mieszkającego. Wydawcą książki jest miesięcznik społeczno-kulturalny "Pomerania".

"Dėrchōj królewionk'o. Jest to antologia współczesnej prozy kaszubskiej. Zawiera krótkie opowiadania 28 autorów kaszubskich, które zebrał i opracował Eugeniusz Pryczkowski. Książkę wydała Oficyna Czac.

UKAZAŁ SIĘ JUŻ 5 NUMER "WIADOMOŚCI GDYŃSKICH"

Polecamy naszym Czytelnikom bardzo przyjazne gdyńskiemu Zrzeszeniu pismo społeczno-kulturalne noszące tytuł "Wiadomości Gdyńskie", które ukazuje się od października ubiegłego roku. Pismo wyraża opcję prawicowo-centrową i obejmuje szeroki zakres wydarzeń i spraw gdyńskich (i nie tylko) - kulturalnych, społecznych, a także religijnych i światopoglądowych, samorządowych oraz historycznych i morskich. W Gdyni można je nabyć w Gdyńskim Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. 3 Maja 27, w księgarni MPIK przy ul. Świętojańskiej 68, w Zakładzie Fotograficznym Pana Gerarda Walezkowskiego w domu wójta Radtkego przy ul. 10 Lutego 2, w kiosku w holu Urzędu Miasta oraz w kiosku na Dworcu Głównym.

KOMUNIKATY

Redaktorem naczelnym "Wiadomości Gdynińskich" jest Pan Ronald Łaniecki. Gratulujemy ładnej okładki i szaty graficznej oraz dużej poczytności.

SPOTKANIE Z SENATOREM SOLIDARNOŚCI
P.L.J. ANDRZEJEWSKIM

W sobotę 26 kwietnia o godzinie 15.00 w siedzibie Gdynińskiego Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. 3 Maja 27, Akcja Wyborcza "Solidarność" (AWS) organizuje spotkanie z Panem Piotrem Łukaszem Juliuszem Andrzejewskim - senatorem NSZZ "Solidarność", członkiem parlamentarnejskiej Komisji Konstytucyjnej. Tematem spotkania będzie nowa Konstytucja i referendum konstytucyjne. To interesujące spotkanie polecamy uwadze naszych czytelników.

POMÓŻ STOCZNI GDAŃSKIEJ

Osoby, które chciałyby pomóc Stoczni Gdańskiej magą nabyć "cegiełki" w okienkach Urzędu Pocztowego Gdynia 8 przy ul. Świętojańskiej 104.

SKŁADKI CZŁONKOWSKIE

Zarząd prosi członków Gdynińskiego Oddziału ZKP o uregulowanie swoich składek członkowskich - bieżących i zaległych, które za 1997 rok wynoszą nadal 20 zł, a dla emerytów, rencistów, żołnierzy służby czynnej, studentów i uczniów - 10 zł. Składki można wpłacać bezpośrednio na ręce skarbnika w czasie czwartkowych dyżurów Zarządu w siedzibie Muzeum Miasta Gdyni lub na konto Oddziału w PKO BP I O/Gdynia (patrz str 6), z dopiskiem "składka za rok..."

E.S.

Z ŻYCIA
GDYŃSKIEGO ZRZESZENIA
W I KWARTALE

Tradycyjnie w drugą niedzielę stycznia Zarząd Oddziału zorganizował Spotkanie Opłatkowe. Spotkanie rozpoczęło się Mszą Św. odprawioną przez ks. Prałata Hilarego Jastakę w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni. Oprawą Mszy Św. były kolędy śpiewane przez Zespół Pieśni i Tańca "Gdynia". Po Mszy Św. w Domu Parafialnym spotkali się członkowie i sympatycy Oddziału, by po modlitwie połączyć się opłatkiem i złożyć sobie najlepsze życzenia noworoczne. Spotkanie przy kawie i ciastkach, śpiewanych kolędach, upłynęło w ciepłej atmosferze więzi łączących Zrzeszeńców. Z pełną aprobatą przyjęty został plan działania Oddziału w bieżącym roku przedstawiony przez Prezesa Oddziału.

Jedną z imprez integrujących członków i sympatyków Oddziału jest coroczna kaszubska zabawa karnawałowa. W bieżącym roku została ona zorganizowana w dniu 18. stycznia w klubie "Remus" w Gdyni-Cisowie. Do tańca przygrywał zespół pod kierownictwem Zdzisława Szczypiora. W prowadzonym przez dręcha Władysława Prangę konkursie na najwszechstronniejszą parę bału zwyciężyli Maryla i Aleksander Trzebiatowscy. W nagrodę otrzymali butelkę szampana i okazały tort, który sprawiedliwie rozdzielili wśród uczestników zabawy. Tańce i śpiewy trwały do białego rana. Rozbawieni Zrzeszeńcy umawiali się na następne bale.

W kończącym się 10 lutego roku jubileuszu 70-lecia Miasta Gdyni, Oddział uczestniczył w uroczystej Mszy Św. koncelebrowanej przez arcybiskupa Tadeusza Gocłowskiego, zapewniając jej oprawę i dary ofiarne. Jednocześnie członkowie Zarządu Oddziału i wywodzący się z Oddziału Radni brali udział w uroczystej Sesji Rady Miasta, podczas której wystąpił Prezes Oddziału, dziękując za przyznany i wręczony Oddziałowi Medal im. Eugeniusza Kwiatkowskiego. Dr Aleksander Klemp wygłosił na tej Sesji z referat pt. "Kaszubszczyzna w Gdyni w okresie międzywojennym". Tekst referatu drukujemy w tym numerze.

Oddział w Gdyni, jako najbardziej zainteresowany i zaangażowany w sprawę wyniesienia na ołtarze Biskupa-Kaszuby Konstantyna Dominika, rozpoczął przygotowania do organizowania - w 100 rocznicę święceń kapłańskich - Mszy Św. w jego intencji. Msze te odbyły się w II kwartale br., kolejno w Pucku, Gdyni i Gdańsku.

Jednym z ważniejszych zadań, jakim zajął się Zarząd Oddziału w I kwartale, był współudział w zorganizowanych w Gdyni przez Radę Jednoty Narodowców Partów ZKP obchodów 40-lecia Zrzeszenia Kaszubskiego.

Mając na uwadze potrzebę nauki w szkołach podstawowych Gdyni w zakresie tematyki regionalnej, Oddział opłacił nauczycielce ze Szkoły Podstawowej im. Antoniego Abrahama uczestnictwo w Studium Edukacji Regionalnej i Alternatywnej w Wejherowie. Jednocześnie zobowiązał się uzyskać źródła finansowania dla większej ilości uczestników Studium z terenu Gdyni.

Ukoronowaniem pracy Zarządu Oddziału w I kwartale było przyjęcie 10 nowych członków do ZKP.

Zarząd Oddziału ZKP w Gdyni na posiedzeniu w dniu 3 kwietnia podjął jednomyślnie uchwałę o poparciu w najbliższych wyborach do parlamentu "Akcji Wyborczej Solidarność", jako ugrupowania najbardziej odpowiadającego nam pod względem ideologicznym i politycznym oraz o rekomendowaniu jej wśród swych członków i sympatyków.

W I kwartale odbyło się 6 spotkań Zarządu Oddziału, w czasie których - wśród wyżej wymienionych i bieżących spraw dominowały sprawy związane z programem na II kwartał oraz z obchodami 40-lecia utworzenia w Gdyni Zrzeszenia Kaszubskiego.

W.P.

Zapomniano o "Srebrnej Tabakierze Abrahama"*

Z uwagą i dużym zainteresowaniem śledziliśmy wystąpienie prezesa Zarządu Głównego dręcha Jana Wyrowińskiego w czasie głównej uroczystości jubileuszu Zrzeszenia w dniu 7 grudnia 1996 roku w Państwowej Operze Bałtyckiej w Gdańsku - Wrzeszczu. Jednak ze zdziwieniem zauważyliśmy, że w końcowej części tego przemówienia, w którym Prezes wymienia medale i inne wyróżnienia nadawane przez ZKP zasłużonym osobom dla Kaszub i Pomorza, nie było żadnej wzmianki o Medalu im. Antoniego Abrahama - "Srebrna Tabakiera Abrahama", nadawanym od 1994 roku przez Gdyniński Oddział.

Także w nowej książce redaktora Tadeusza Bolduana "Nie daliśmy się złamać" (którą właśnie rozpowszechniano w foyer opery w czasie tejże uroczystości) stwierdziliśmy, że na stronach 260 i 261 - gdzie wymienione zostały medale ZKP zabrakło informacji o "Srebrnej Tabakierze Abrahama". Autor tej książki nie mógł nie wiedzieć o tym gdyńskim medalu, ponieważ 23 czerwca 1995 roku w czasie uroczystości zorganizowanej na Obłuzu w Szkole Podstawowej nr 6 im. Antoniego Abrahama odbierał w imieniu Profesora Gerarda Labudy przyznany Mu medal.

Zastanawiamy się więc, dlaczego nie wspomniano o Medalu im. Antoniego Abrahama zarówno w czasie uroczystości jubileuszowych 7 grudnia, jak również w publikacji dręcha Bolduana. Czy pominięto medal celowo? Czy może zapomniano o nim jako o mało jeszcze znanym wyróżnieniu ZKP. Dlatego warto chyba przy tej okazji przypomnieć, że Medal im. Antoniego Abrahama - "Srebrna Tabakiera Abrahama" został ustanowiony Uchwałą Gdynińskiego Oddziału ZKP 23 czerwca 1993 roku, w dniu 70-tej rocznicy śmierci Abrahama. Zgodnie z regulaminem medalu, nadawany jest jako wyraz szczególnego wyróżnienia i uznania za wybitne zasługi i osiągnięcia w działalności publicznej na rzecz Kaszubszczyzny i Regionu Pomorskiego. Może być także nadawany jako wyróżnienie honorowe wybitnym indywidualnościom i osobistościom ze świata polityki, kultury, nauki i kościoła. Medalem tym dotąd wyróżniono: w 1994 roku - ks. Hilarego Jastaka, Miesięcznik Społeczno-Kulturalny "Pomerania", Chór Męski "Dzwon Kaszubski", w 1995 roku - Profesora Gerarda Labudę, poetę kaszubskiego Alojzego Nagła, Profesora Abdona Stryszaka, a w 1996 roku - Miasto Gdynia z okazji jubileuszu 70-lecia uzyskania praw miejskich. Autorem Medalu jest znany kaszubski artysta rzeźbiarz Wawrzyniec Samp.

Zarząd
gdynińskiego oddziału ZKP

* Jest to treść listu oddziału gdyńskiego ZKP, który opublikowała "POMERANIA" w pierwszym tegorocznym numerze.

Redakcja "G.K."

PROGRAM PRACY NA II KWARTAŁ 1997

W kwietniu Kapituła Medalu, na swym dorocznym posiedzeniu, przyzna kolejne Medale im. Antoniego Abrahama - "Srebrna Tabakiera Abrahama" osobom lub organizacjom i instytucjom za wybitne zasługi i osiągnięcia w działalności publicznej na rzecz Kaszubszczyzny i Regionu Pomorskiego.

19 kwietnia ważnym wydarzeniem w Gdyni będą obchody jubileuszu 40-lecia powołania w dniu 28 października 1956 roku w Gdyni Zrzeszenia Kaszubskiego. Z tej okazji na budynku YMCA (wówczas Młodzieżowy Dom Kultury), w którym powołano tę organizację, nastąpi odsłonięcie i poświęcenie tablicy upamiętniającej ten historyczny fakt.

Tradycyjnie już, 3 maja członkowie Oddziału ZKP z Wielkiego Kacka, przy współudziale zarządu gdyńskiego Oddziału, organizują przy Źródle Marii uroczyste Nabożeństwo Majowe połączone z "majówką".

W dniu 11 czerwca, w dziesiątą rocznicę pobytu Ojca Świętego Jana Pawła II w Gdyni, Zarząd Oddziału ZKP pragnie zorganizować uroczystość okolicznościową w miejscu historycznego spotkania Papieża z mieszkańcami Gdyni, Kaszub i Pomorza, przy tablicy upamiętniającej to wydarzenie, w Alei Zjednoczenia.

23 czerwca odbędą się uroczystości Abrahamowe związane z 74 rocznicą jego śmierci oraz z wręczeniem medali nazwanych jego imieniem. W ramach tych uroczystości w kościele Świętego Michała Archaniola na Oksywiu odprawiona zostanie Msza Święta za duszę Śp. Abrahama oraz nastąpi złożenie kwiatów na jego grobie. Następnie w Samorządowej Szkole Podstawowej im. Antoniego Abrahama na Obłuzu, Prezes Oddziału gdyńskiego ZKP wręczy Medale "Srebrna Tabakiera Abrahama".

W czasie uroczystości Abrahamowych 23 czerwca, w Szkole Podstawowej nr 6 - po uroczystości wręczenia medali - odbędzie się promocja książek: Romana Klebby - "Kronika Oddziału Gdyńskiego" (tytuł roboczy), ks. Józefa Szarkowskiego "Wychowawca Pokoleń" oraz Juliusza Kruszewskiego "Ku Maszoperiom XXI wieku". W czasie promocji będzie można nabyć wyżej wymienione książki i uzyskać autografy

23 czerwca w godzinach wieczornych na placu w pobliżu szkoły nr 6 na Obłuzu odbędzie się ognisko - tradycyjna "Sobótka"

W II kwartale Zarząd Oddziału zamierza uporządkować mogiłę zmarłego wiele lat temu działacza kaszubskiego Pawła Szeffi.

Ważnym zadaniem Zarządu w II kwartale będzie pozyskanie środków finansowych na potrzeby Zespołu Pieśni i Tańca "Gdynia" oraz Chóru Męskiego "Dzwon Kaszubski".

W.P.

Adres Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Gdyni:
ul. Starowiejska 30, 81-356 Gdynia (siedziba Muzeum Miasta Gdyni),

Dyżury Zarządu Oddziału:
w każdy I i III czwartek miesiąca w godz. 18-20 (w lecie 19-21) w siedzibie Muzeum Miasta Gdyni.

Telefon: 21-90-73 (tylko w czasie dyżurów Zarządu)

Konto Bankowe Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Gdyni:
PKO BP IO/Gdynia 10201853-2596-270-1-111

GDYŃSKO KLĘKA

BIULETYN GDYŃSKIEGO ODDZIAŁU ZRZESZENIA KASZUBSKO-POMORSKIEGO - Kwartalnik II (2) 1997

Redaguje zespół:
Roman Klebba, Władysław Pranga,
Eugeniusz Stanek

Kontakt z zespołem redakcyjnym:
w czasie dyżurów Zarządu Gdyńskiego
Oddziału ZK-P